

Euroopan elinsiirtopäivä 8.10.2016

Lisää munuaissiirtoja elävältä luovuttajalta

Terve ihminen voi luovuttaa toisen munuaisensa läheisensä sairauden hoitoon. Nykylain tulkinnan mukaan luovuttajan olisi kuitenkin oltava luovuttajan lähisukulainen tai asuttava samassa osoitteessa. Lakimuutos on yksi keino lisätä elävältä luovuttajalta tehtyjen munuaissiirtojen määrää Suomessakin, muistuttaa Munuais- ja maksaliitto Euroopan elinsiirtopäivänä 8.10.

Uutta munuaista odottaa jatkuvasti noin 400 ihmistä. Valtaosa siirrettävistä munuaisista saadaan aivokuolleilta luovuttajilta. Elävältä luovuttajalta tehtyjä munuaissiirtoja on Suomessa perinteisesti ollut hyvin vähän verrattuna esimerkiksi muihin pohjoismaihin, viime vuonna ainoastaan 15. Kaikkiaan munuaissiirtoja tehtiin 245. Tavoitteena on nyt lisätä niiden määrää.

– Elävältä luovuttajalta tehtävien siirtojen määrä on ollut jonkin verran nousussa. Tänä vuonna on tehty 17 siirtoa elävältä luovuttajalta, ja muutamia on jo sovittu loppuvuodelle. Tavoitteena on kuitenkin edelleen lisätä niiden määrää. Ehdottoman tärkeää on kuitenkin aina varmistua siitä, että luovuttaja on täysin terve ja vapaaehtoinen, ja että lain edellyttämä elinikäinen seuranta leikkauksen jälkeen toteutuu, kertoo dosentti, nefrologian erikoislääkäri **Ilkka Helanterä** HYKS:n Elinsiirto- ja maksakirurgian klinikalta.

Munuaisen luovutus on turvallinen toimenpide huolellisesti tutkitulle luovuttajalle. Vaikka heti leikkauksen jälkeen munuaistoiminnasta on jäljellä vain puolet alkuperäisestä, jäljelle jäänyt munuainen pystyy parantamaan toimintaansa niin, että toiminta lisääntyy vähitellen noin 70 prosenttiin normaalista. Munuaisen luovuttajan seuranta jatkuu erikoissairaanhoidossa elinikäisesti.

Nykyisen kudoslain mukaan täysi-ikäinen henkilö voi luovuttaa toisen munuaisensa vain lähiomaisensa tai muun läheisensä sairauden hoitoa varten. Lain tulkinnan mukaan muita läheisiä ovat vain luovuttajan kanssa samassa taloudessa asuva henkilöt.

– Lakipykälää on muutettava niin, että vaatimus tiukasta lähisukulaisuudesta tai yhteisestä osoitteesta poistuisi. Tällöin toisen munuaisensa voisi luovuttaa läheisen auttamiseksi myös esimerkiksi täti, serkku tai jopa hyvä ystävä, sanoo Munuais- ja maksaliiton toiminnanjohtaja **Sari Högström**.

Aloitteen tehnyt kansanedustaja **Sari Tanus** (KD) on kerännyt 116 kansanedustajan nimet esityksen taakse. Lakialoite on käsitelty jo eduskunnassa ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa, josta sen pitäisi siirtyä ministeriöön lakiesityksen laatimista varten.

Munuaissiirtoon elävältä luovuttajalta liittyy useita etuja aivokuolleelta luovuttajalta tehtyyn siirtoon verrattuna.

– Munuaissiirtoa tarvitseva saa elävältä luovuttajalta tutkitusti terveen munuaisen ja leikkaus voidaan tehdä ennalta suunniteltuna ajankohta, jolloin vältytään pitkältä ja epävarmalta odotusajalta. Elävältä luovuttajalta siirretty munuainen myös alkaa toimia lähes aina heti siirtoleikkauksen jälkeen, mikä vaikuttaa siirteen pitkäaikaisennusteeseen ja nopeuttaa leikkauksesta toipumista, Helanterä jatkaa.

Munuaisiirto parantaa sen saajan elämänlaatua ja moni palaa töihin onnistuneen siirron jälkeen.

– Munuaissiirrosta ei ole hyötyä ainoastaan yksilölle, vaan myös yhteiskunnalle. Onnistunut munuaissiirto säästää yhteiskunnan varoja satoja tuhansia euroja dialyysihoitoon verrattuna, Högström sanoo.

Lisätietoja

Ilkka Helanterä
Dosentti, nefrologian erikoislääkäri
HYKS Elinsiirto- ja maksakirurgian klinikka
050 427 9526

Sari Högström
Toiminnanjohtaja, Munuais- ja maksaliitto
050 536 7258, sari.hogstrom@muma.fi

Petri Inomaa
viestintäpäällikkö, Munuais- ja maksaliitto
040 524 0679, petri.inomaa@muma.fi

www.munuainen.fi
www.elinluovutuskortti.fi

Euroopan elinsiirtopäivä 8.10.2016

Suomessa elinsiirtoa odottaa tälläkin hetkellä 450 ihmistä. Yksi luovuttaja voi pelastaa jopa kuuden ihmisen hengen. Elinluovutuskortti kannattaa olla täytettynä tai ladattuna älypuhelimeen, vaikka lain mukaan jokainen on elinluovuttaja, ellei ole sitä eläessään vastustanut. Jos mahdollisella elinluovuttajalla ei ole elinluovutuskorttia, hänen tahtoaan tiedustellaan omaisilta. Kortti kertoo läheisillekin tahdon selkeästi.

Euroopan elinsiirtopäivä on lauantaina 8.10. Luovuttaja-kiertueella neljälle paikkakunnalle nousee vuorovaikutteinen installaatio Luovuttaja-paidoista, joiden logon on suunnitellut suomalaisen muodin kirkkain tähti Ivana Helsinki. Installaatiot purkautuvat, kun ohikulkija allekirjoittaa elinluovutuskortin tai lataa elinluovutus-sovelluksen ja saa itselleen Luovuttaja-paidan. Jyväskylä 5.10. kävelykatu klo 13, Tampere 6.10. Koskipuisto klo 13, Kuopio 7.10. Kauppatori klo 13, Helsinki 8.10. Kolmen sepän aukio klo 11

Luovuttaja-kampanjan lähettiläinä on viisi rohkeaa julkisuuden henkilöä, jotka eivät ole luovuttaneet elämässä, mutta uskaltavat olla luovuttajia silloin, kun se johtaa hyvään. Mukana ovat vapaaottelija **Teemu Packalén**, Jokereiden pelaaja **Pekka Jormakka**, Yle Puheella ohjelmaa luotsaava **Tuija Pehkonen**, fitnessbloggaaja **Janni Hussi** ja laulaja **Kim Herold**.

www.elinluovutuskortti.fi/elinsiirtopaiva

Elinluovutuskortti somessa

Facebook @kyllaelinluovutukselle
Instagram @elinluovutuskortti
Twitter @elinluovutus

Elinluovutuskortti-tiedotustoiminta

Elinluovutusten edistämiseen tähtäävässä tiedotustoiminnassa mukana ovat Munuais- ja maksaliitto, Hengitysliitto, Näkövammaisten liitto, Suomen Diabetesliitto, Suomen Sydänliitto ja Sydän- ja keuhkosiirroksaat – SYKE ry sekä SPR Veripalvelu ja Regea kudospankki ja solukeskus. Toiminnasta vastaa Munuais- ja maksaliitto. Toiminnan rahoittaa RAY.